

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 78/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen rikkakasvin torjunta-aine glyfosaa- tin myynnin rajoittamisesta Suomessa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Satu Hassin /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 78/2016 vp:

*Miten hallitus suhtautuu glyfosaatin käytön kieltämiseen EU:ssa, tuleeko glyfosaatin käyttöä ammattiviljelyssä rajoittaa nykyisestä sekä tuleeko glyfosaatin myyntikotipuutar-
hureille kieltää Suomessa, kuten jotkut muut EUmaat ovat tehneet?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kasvinsuojeluaineita käytetään kasvien kasvun suojelemiseen. Niitä käytetään yleensä viljely-
kasvien, mutta myös muiden kuten esimerkiksi koristekasvien, suojeleluun. Kasvinsuojeluaineita
käytetään torjumaan haitallisia rikkakasveja, kasvitauteja, tuhohyönteisiä tai muita haitallisia
eliöitä ja sillä tavoin parantamaan kasvin elinoloja.

Kasvinsuojeluaineet ovat siis tarkoituksella haitallisia ja väärin käytettyinä niillä saattaa olla
haitallisia vaikutuksia myös ihmisiin, eläimiin tai ympäristöön. Näiden ei-toivottujen haitallisten
vaikutusten välttämiseksi kasvinsuojeluaineen riskit terveydelle ja ympäristölle arvioidaan ja se
hyväksytään käyttöön vain, jos arviointi osoittaa, että käyttö on turvallista. Suomessa, kuten
muualla EU:ssa, pätee lainsäädäntöön perustuva yleissääntö, että kasvinsuojeluaineet tulee olla
hyväksytty kansallisesti. Suomessa saa siis käyttää vain Suomessa hyväksytyjä kasvinsuojelu-
aineita.

Kasvinsuojeluaineilla on kaksivaiheinen hyväksyminen. Tehoaineet arvioidaan ja niiden hyväk-
sytävyydestä päätetään yhteisesti EU-tasolla, kun taas valmisteen arvioidaan ja niiden hyväksyt-
tävyydestä päätetään jokaisessa jäsenmaassa erikseen. Tämä tehdään erityisesti sen takia, että
viljely- ja ympäristöolot vaihtelevat suuresti jäsenmaiden välillä mutta myös muiden maiden
välisten erojen takia. Esimerkkinä Suomen kylmät talvet ja happamat maat eroavat paljon muun
Euroopan oloista ja meidän erilaisissa oloissamme kasvinsuojeluaine käyttäytyy eri lailla kuin
esimerkiksi lämpimässä ilmastossa.

Tehoainehyväksymisessä yksi jäsenmaa tekee perusteellisen riskinarvioinnin hakijan toimitta-
man laajan tutkimuspaketin pohjalta ja ehdottaa riskinarvioinnin perusteella joko tehoaineen
hyväksymistä tai hyväksymättä jättämistä. Tämän jälkeen Euroopan elintarviketurvallisuusvi-
ranomainen (EFSA) tekee riskinarvioinnista vertaisarvioinnin (peer review) ja järjestää tarvitta-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 78/2016 vp

essa asiantuntijakokouksia hankalien pulmien ratkaisemiseksi. Asiantuntijakokouksiin osallistuu EFSA:n ja jäsenmaiden viranomaisten asiantuntijoita. EFSA:n vertaisarvioinnin tuloksena EFSA tekee arvioinnista päätelmät, joiden perusteella komissio valmistelee päätösehdotuksen tehoaineen hyväksyttävyydestä. EU:n jäsenvaltiot äänestävät komission ehdotuksesta pysyvän komitean kokouksessa. Äänestyksen tuloksena tehoaine voidaan hyväksyä tai jättää hyväksymättä tai sen käytölle voidaan asettaa rajoituksia.

Vasta kun tehoaine on EU:ssa hyväksytty, sitä sisältävästä valmisteesta voidaan jättää hyväksymishakemus johonkin jäsenmaahan. Valmistehyväksymisessä jäsenmaa tekee perusteellisen riskinarvioinnin hakijan jättämän tutkimuspaketin pohjalta ja päättää sen pohjalta valmisteen hyväksymisestä.

Sekä tehoaineen että valmisteen riskinarvioinnit ovat erittäin laajoja ja kattavia. Hyväksymistä hakevalta yritykseltä edellytetään mittavan tutkimuspaketin toimittamista. Yrityksen on tutkimusten avulla näytettävä, että valmisteen aiottu käyttö on sekä turvallinen ihmisten ja eläinten terveydelle ja ympäristölle, että tehokas käyttötarkoitukseensa. Riskinarviointi tehdään EFSA:n laatimien ohjeiden mukaisesti.

Vaadittavat tutkimukset on tehtävä tarkkojen ohjeiden mukaisesti. Useimmat tutkimusohjeet on laadittu OECD:ssa. Tarkat ohjeet takaavat, että tutkimukset ovat luotettavia ja toistettavia.

Suomen kasvinsuojeluaineen hyväksymisprosessin aikana päätetään myös siitä, hyväksytäänkö valmiste vain ammattikäyttöön, vai onko käyttö sallittu kenelle tahansa. Suomessa ammattikäyttäjiltä edellytetään, että he hallitsevat kasvinsuojeluaineiden oikean käytön ja käsittelyn ja heidän on osoitettava tämä suorittamalla kasvinsuojelututkimus. Kuluttajakäyttöön hyväksytään vain tietyt tyyppiset valmisteet, joiden käytössä riski käyttäjän altistumiselle kasvinsuojeluaineelle on alhainen. Tällaisia valmisteita ovat esimerkiksi valmiit käyttöliuokset, jotka eivät edellytä käyttöliuoksen valmistamista, ja valmisteet, joiden käyttö ei edellytä erityisten henkilönsuojainten käyttöä.

Glyfosaatti on kasvinsuojeluaineiden tehoaine, joka on keksitty ja otettu käyttöön maailmalla 1970-luvulla. Se on Suomessa eniten käytetty tehoaine ja sitä on käytetty viime vuosina keskimäärin noin 700 tonnia. Glyfosaatti on ollut hyväksytty EU:ssa ja sen uudelleenhyväksymisprosessi on tällä hetkellä kesken. Saksa on tehnyt hakijan toimittamasta tutkimuspaketista riskinarvioinnin ja ehdottanut tehoaineen hyväksymistä.

Maailman terveysjärjestön WHO:n alainen Kansainvälinen syöväntutkimuslaitos IARC esitti elokuussa 2015 glyfosaatin luokittelemista todennäköisesti syöpää aiheuttavaksi aineeksi. Saksa ja EFSA ovat käyneet IARC:n käytössä olleen tutkimusmateriaalin läpi ja todenneet, että syöpävaarallisuus johtunee glyfosaattia sisältävällä kasvinsuojeluaineella tehtyjen tutkimusten tuloksista, joissa syöpävaarallisuus johtuu valmisteeseen sisältyvästä apuaineesta (POE-tallovamiini). Tämän takia Saksa ja EFSA eivät pidä glyfosaattia itsessään todennäköisesti syöpää aiheuttavana. Komission glyfosaattia koskevassa hyväksymisluonnoksessa esitetään, että tätä apuainetta (POE-tallovamiini) ei saisi sisällyttää glyfosaattia sisältäviin valmisteisiin.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 78/2016 vp

EFSA on tehnyt Saksan arviosta vertaisarvion sekä päätelmät. Komissio on äskettäin esittänyt glyfosaatin säädösluonnoksen, jonka mukaisesti glyfosaatti hyväksyttäisiin 15 vuodeksi. Pysyvän komitean oli tarkoitus äänestää luonnoksesta kokouksessaan 7.-8.3.2016. Suomi aikoi tukea komission ehdotusta. Komitea ei kuitenkaan äänestänyt ehdotuksesta, vaan se jätettiin pöydälle jäsenmaiden erimielisyyksien takia. Jäsenmaiden erimielisyys koski glyfosaatin hyväksymisen menettelyä ja lisäaineiden negatiivilistan tekemistä, ei glyfosaatin turvallisuutta. Komissio tuonee ehdotuksen äänestykseen seuraavassa komitean kokouksessa.

Pysyvän komitean äänestettyä komission ehdotuksen puolesta komissio julkaisee säädöksen, jonka jälkeen jäsenmaiden tulee uudelleenarvioida kaikki glyfosaattia sisältävien kasvinsuojelua-aineiden luvat tietyn aikavälin sisällä. Vastuuviranomainen Suomessa on Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes. Jos Tukesin arviot osoittavat, että valmisteiden käyttö on turvallista, niiden luvat uusitaan.

Suomessa ei ole tarkoitus glyfosaatin kohdalla tehdä yleiskäytännöstä poikkeavia rajoituksia siihen, mille käyttäjäryhmälle valmisteiden käyttö on sallittua. Päätökset perustuvat riskinarviointeihin.

Helsingissä 16.3.2016

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen